

Dugsiga Hoose ee Southville

Siyaasadda Play

Siyaasadda waxaa qoray:	Gareth Potter (Ku-xigeenka Madaxa Macallimiinta, Xoolo-dhaqato)	
Ansixiyey by Maamulka Jirka	25.2.25	
Taariikhda dib u eegista mustaqbalka:	Febraayo 2026	
Saxiixay (Headteacher):		Taariikhda: 25.2.25
Saxiixay (Guddoomiyaha Guddoomiyeyaasha):		Taariikhda: 25.2.25

Mawduucyada

Rationale.....	2
Go'aan qaad	2
Hortaada	3
Waa maxay Play?	4
Xuquuqyada, Sinnaanta iyo Fursada	5
Links-ka Barashada	5
Caafimaadka, Badbaadada, Faa'iidada iyo Halista	6
Maaraynta Khatarta ku jirta Risk Bixinta Ciyaarta	7
The Adults' Doorarka in Play	7
Deegaanka	8
Qaybo ka loose.....	9
Kormeerka.....	9
Caafimaadka iyo Ammaanka	9
LIFAAQA 1 - Noocyada Play	10
Lifaaqa 2: Qiimeynta Khatarta Faa'iidada-Khatarta: Deegaanka iyo Qalabka.....	12

Rationale

Dugsiga Hoose ee Southville wuxuu aqoonsan yahay muhiimadda ay leedahay baahida loo qabo ciyaar waara oo tayo sare leh oo loogu talagalay carruurta, iyadoon loo eegin baahidooda iyo kartidooda, iyo in loo dhan yahay lagu gaaro iyada oo la siinayo goobaha banaanka si taxadar leh loo tixgeliyo oo bixiya xulasho dhab ah oo ah fursado ciyaareed oo la heli karo.

Waxaan si adag u aaminsan nahay in ciyaartu ay muhiim u tahay horumarka jirka, dareenka, ruuxiga iyo caqliga.

Links to dokumentiyada kale ee siyaasadda

- Xiriirka iyo Dhaqanka
- Caafimaadka iyo Ammaanka
- Kaartaynta khatarta-faa'iidada

Go'aan qaad

Southville School Primary School waxaa ka go'an in uu siyaasaddan u adeegsado "Play Policy" oo ah dukumentu muhiim ah dhammaan go'aamada uu gaaro ee saameynta ku leh ciyaarta caruurta. Dugsiga Hoose ee Southville, waxaan rabnaa in aan ka caawino carruurta si ay u noqdaan **kuwo ammaan** ah, **hal abuur leh, madax-bannaan, kuwo wanaagsan, kuwo wanaagsan, guuleysta iyo bulshada oo ka** tarjumaya himilada iyo qiyamka dugsigeenna. Waxaan aaminsannahay in ciyaartu ay door muhiim ah ka leedahay farxadda iyo badqabka caruurta. Waxay abuurtaa carruurta madaxbannaan, isku kalsoon, isku kalsoon, male-awaal ah, la qabsan

kara, la qabsan kara, bulsho iyo awood u leh inay qiimeeyaan khataraha. Waxaan dooneynaa in aan xaqiijino in cunug kastaaba uu sameeyo horumar ku haboon oo la jaanqaadaya ujeeddooyinka laga gaaro dugsiga. Waxaan ku taamaynaa in aan ubadkeena siino kalsooni iyo rabitaan ay ku gaaraan awoodooda buuxa.

Waxaanu ujeedadiisu tahay:

- Hir-gelinta isbedelka ku sjuuraddan si tartiib-tartiib ah oo nidaamsan loo hir-geliyo
- la socdo caruurta lana shaqeeyaan caruurta si loo abuurgo goobo xiiso leh, waxqabad iyo farxad u leh carruurta, halkaas oo ay dareemayaan ammaan in ay qaataan khataraha iyo in ay sahamiyaan aduunkooda
- In ay ka shaqeyso sidii ay wada shaqaynta ula lahaayeen waalidiinta iyo bulshada adeegsiga khibrad u leh deegaanka
- In la dhiso mashaariic si wadajir ah, ixtiraamaya xuduudaha jira

Hortaada

Carruurta ilaa 20% ayey waqtiga ay iskuulka dhigtaan. Waqtigani waa mid qiimo leh oo u baahan in laga fekaro iyo qorshayn cad. Isbeddellada bulshada sida gaadiidka culayska badan, hab-nololeedka mashquulka badan, meelaha lagu ciyaaro iyo wacyigelinta khatarta ayaa horseeday in carruurta maanta ay 'fakhriga u cayaaraan' Tani waxay ka dhigeysaa fursadaha ciyaareed ee ay iskuulka ku ciyaaraan.

Ciyaar fiicani waxay u horseedaa carruurta farxad badan oo iyanana dhibaataada dabeecada yar, dabeecad fiican oo dugsiga, kobcinta xirfadaha, shilal yar iyo waxbarasho waxtar badan leh oo fasalka la soo galo iyadoo waqtiga shaqaalaha aan la bixin xallinta arrimaha.

Play England ayaa soo saartay The Charter for Children's Play kaas oo qeexaya aragtida ciyaarta waxayna sheegtay in:

- Carruurta waxay u baahan yihiin waqti iyo boos ay iskuulka ku ciyaaraan
- Dadka waaweyn waa in ay u oggolaadaan carruurta inay ciyaaraan
- Carruurta waxay qiimeeyaan oo ay ka faa'iideystaan bixinta cayaarta shaqaalaha
- Ciyaarta carruurta waxaa hodan ku ah shaqaale xirfad leh oo ciyaartoy ah
- Ilmuhu mararka qaar waxay u baahan yihiin taageero dheeraad ah si ay ugu raaxaystaan xaqa ay u leeyihiin inay ciyaaraan

Dugsiga Hoose ee Southville wuxuu si buuxda u aqoonsan yahay waajibaadkiisa iyo waajibaadka saaran inay taageeraan xilliga ay carruurta ku ciyaaraan inta ay joogaan dugsigeena.

cilmi Recent soo jeedinaysaa in helitaanka ilmaha si ay u bixinta play fiican karaa:

- in ay kordhiyaan is-wacyigelinta, is-qiimeynta iyo is-ixtiraamka ay kordhistaan
- ay kor u qaadaan ayna ilaaliyaan jirkooda iyo maskaxdoodaba
- siiyaan fursad ay ku dhex qasmaan caruurta kale
- u oggolaan karaan inay kordhiyaan kalsoonidooda iyaga oo horumarinaya xirfado cusub

Dugsiga Hoose ee Southville waxaan rabnaa inaan u ciyaaro si aan u wadno qiimaheena dugsiga oo dhan:

- kor u qaadista awoodda uu qof kasta u leeyahay inuu kula **xidho** asxaabta uu dhigayo iyo waxyaabaha ka agdhawaa.
- Ku dhiirigeli caruurta inay daryeelaan dadka ay dhiggooda dhiganayaan iyo qalabka
- In la siiyo fursado ay carruurta isticmaasho **maladaashooda**, madaxbannaanidooda iyo hal-abuurkooda is-beddelka gudahood goobta bannaan ee jardiinada ciyaarta
- Ku dhiirigeli ilmaha inay ku **dhiirranaadaan in ay ciyaartooda ku dhiirraagaan** halis qaadashada iyo caqabadaha, dhibaata la xalliyo, iyo la tacaalidda xaaladaha cusub iyo kuwa cusub
- In la siiyo carruurta leh karti iyo aragti kasta oo ay ku wada ciyaari kareen
- inay bixiyaan fursado lagu horumarinayo xirfadaha bulshada iyo waxbarashada
- dhisi adkaysi
- waxay bixiyaan fursado ay wax ku bartaan deegaankooda iyo bulshada ballaaran.

Waa maxay Play?

Strategy-ka Dawladda ee Play qeexayaa play sida:

'oo ka kooban dabeecadaha caruurta kaas oo si xor ah loo doorto, shaqsi ahaan loo hago oo si hoose u dhalaalaya. Waxaa la fuliyaa wax ujeedo ah ama abaal-marin dibedda ah, waxayna qayb asaasi ah oo muhiim ah ka tahay horumarka caafimaadka leh - maaha oo kaliya ubad gaar ah, laakiin sidoo kale bulshada ay ku nool yihiin '.

Play waxaa loo aqoonsan yahay howl kasta oo ilmo uu galo ee si xor ah loo doorto, shaqsi ahaan loo jiheeyo oo si hoose ku dhiirada iyo in si firfircoon ula qabsada cunugga.

Waxqabadka ciyaarta (Play activity) waxay la kulmaan afarta qaybood ee koriinkii ilmaha:

- Physical (saamayn toos ah horumarka jirka, isku-xirka iyo taam)
- Intellectual (horumarinta garashada, mala awaal)
- Waxbarashada (aqoonta iyo fahamka natiijooyinka waxbarasho)
- Bulshada (horumarinta qiyamka, caqiidada iyo is-aragga iyo xirfadaha isgaadhsiinta ee isgaadhsiinta ee isgaadhsiinta ee is barbar socda, hoggaaminta iyo isku-duwidda tani waxay kor u qaadaysaa).

Dugsiga Hoose ee Southville, waxaan aqoonsanahay in **ciyaarta weyn** ay ku lug leedahay:

- Carruurta iyagoo hal-abuur leh oo iskaashi
- Qofka qaangaarka ah ee ka jawaabaya casuumaadda caruurta iyo codsiyada

- Waxay noqon kartaa mid kaligeed ah ama bulsho
- Waxay martiqaaddaa baaritaan
- Taas ayaa ka dhigaysa carruurta farxad iyo farxad ku leh inay yihiin kuwa barta si fiican wax u barta

Xuquuqyada, Sinnaanta iyo Fursada

Qodobka 31aad ee Qarammada Midoobay 'Heshiiska Xuquuqda Caruurta' ayaa sheegaya in caruurta ay *xaq u leeyihiin inay nasasho helaan oo ay ciyaari karayaan, isla markaana ay ku biiraan dhaqan, farshaxan iyo howlo kale oo madadaalo ah oo balaaran*. Dugsiga Hoose ee Southville wuxuu qirayaa in cunug kastaa uu xaq u leeyahay inuu doorto nooca ciyaareed ee ku haboon iyaga wax kasta ha ahaadee da'dooda, jinsigooda, awooddiisa jireed ama asalkiisa ah si uu fursado ciyaareed ugu diyaariyo qof walba.

Links-ka Barashada

Play waxaa lagu aqoonsan yahay kaalinta muhiimka ah ee ay ka bixiso waxbarashada iyo barashada nololaha oo dhan; ay xaqiijinayaan waxyaabaha la soo ogaaday daraasado badan oo ku saabsan carruurnimada hore. Cilmi-baarista ayaa muujinaysa in ciyaartu ay sare u qaadi karto xalinta dhibaataada; waxaa sidoo kale si ballaaran loogu tixgeliyaa inay tahay fursado laga helo is dhexgalka bulshada iyo kobcinta luqadda. Kaalinta ciyaarta ee horumarinta waxbarashada waxaa lagu soo jeedinayaa iyada oo loo marayo qiimaha asal ahaaneed ee noocyada kala duwan ee ciyaaraha kala duwan, tusaale ahaan. iyada oo loo marayo khatar qaadashada iyo sahaminta ciyaarta goobaha rasmiga ah iyo kuwa aan rasmiga ahayn, u oggolaanshaha carruurta inay tijaabiyaan, tijaabiyaan waxyaabo cusub, iyaga qudhooda caqabad ku noqdaan oo ay xaddidahooda riixaan.

Daraasad ayaa sidoo kale soo jeedisay in "natiijooyinka waxbarasho ee ciyaarta la wanajiyo marka ciyaarta ay 'si habboon u hagaan' dadka waaweyn." Tan waxaa lagu gaari karaa marka ay dadka waaweyni ku lug leeyihiin taageero 'cayaareed' iyo sare u qaadida fursadaha ay ku isticmaalaan male awaal ama hal-abuur.

Meelaha kale ee diiradda lagu saaro saameynta ay ciyaartu iyo hirgalintu ku yeelan karaan waxbarashada iyo barashada ayaa ah doorka ciyaartu xilliyada fasaxyada iskuulka iyo saamaynta ay yeeshaan hab-dhaqanka caruurta iyo barashada fasalada. Mid ka mid ah walaaca hadda jira ayaa ah in fursadaha caruurta ee ciyaaro male awaal ah iyo faa'iidooyinka waxbarashada ay xadidan yihiin sababtoo ah dalabka manhajka dugsiga oo khatar ku ah in xilliyada ciyaaraha iskuulka ay ka dhigi karaan waqtiyada ciyaaraha iskuulka oo gaaban.

Hirgelinta siyaasaddan hirgelinta waxay aaminsan tahay in carruurta ay:

- ku faraxsanaan
- in la kordhiyo is-wacyiga iyo isku-qarsashada
- hagaajinta xirfadda luuqadda iyo wargayska
- hagaajiyo isku-xirnaanta
- wanaajiyo maan-galnimadooda, xornimadooda iyo hal-abuurkooda
- hagaajinta xirfadaha bulshada

- noqdaan kuwo adkeysii badan, isku kalsooni leh, xalinta dhibaataada wanaagsan
- in ay wax walba u diyaar garoobaan gorgortan iyo madax-bannaanida fikirka
- fiicnaan lahaan jiray xalinta dhibaataada
- horumariyaan xirfadaha nolosha
- wanaajiyaan horumarka jirkooda, isku-dubbariddka iyo taamkooda.

Caafimaadka, Badbaadada, Faa'iidada iyo Halista

Dugsiga Hoose ee Southville si adag u kormeeraa dhammaan dhinacyada Caafimaadka iyo Badbaadada ee dhammaan meelaha ciyaaraha iyo bixinta ciyaarta. Garoomada ciyaartu waa beeraha caafimaadka iyo amniga oo si maalin lamid ah loo hubiyo ayadoo kooxda boggu ay la soconayaan qalabka. Halkaas oo qalab laga helo in uu khalad yahay waxaa laga saaraa booska lagu ciyaaro, la hagaajiyo oo la soo celiyo ama si joogto ah looga saaro booska bannaan.

Iyada oo qayb ka ah ka go'naanshahayaga qalabka badbaadada carruurta iyo isticmaalka qalabka caruurta ayaa lala socon doonaa kulamada ciyaarta iyo sidoo kale maalinta iskuulka. Carruurta waxaa lagu dhiirrigelinayaa in goobaha lagu ciyaaro ay u ilaaliyaan haboon marka ay dhammaadaan muddada kulannada oo aanay ka haysan khataraha caafimaad iyo kuwa amniga. Waxaa loo isticmaali doonaa boosaska gudahood si loo hubiyo in carruurta ay si masuuliyad leh u tuuraan qalabka. Carruurta waxaa lagu xasuusin doonaa waxyaalihii la filayey gaar ahaan marka aad isticmaaleyso qalabka gudaha natiijoyinka iyo fadhiga ciyaaraha. Halkaas oo habdhaqanka carruurta uusan gaari doonin filashadda sare ee dugsiyo dejiyay iyo halka ciyaarta loo maleynayo in ay tahay mid aan ammaan ahayn markaasna shaqaalaha ayaa hirgelin doona wajahaad dhaqan loo maamushay. Should a child use a piece of equipment negatively a negatively a reviewing process will be implemented will be implemented and where app is removed from the play space.

Marka la gelinayo qalab cusub oo goobta beerta lagu ciyaaro waxaa la sameynayaa qiimeyn ku saabsan Halista-faa'iidada.

Khatar qaadashadu waxay noqon kartaa qaab ciyaareed meelo badan oo ka mid ah deegaanada iskuullada kuwaas oo ay caruurta si sharci ah waqti ku qaataan. Bixinta ciyaarta our ujeedadiisu tahay in ay carruurta siiyaan fursad ay ku kulmaan halis la aqbali karo oo qayb ka ah hal abuur, male, dhiirrigelin, dhiirrigelin, adag oo loo ciyaaro iyo jawi waxbarasho xakameysan. Sidaa darteed, bixinta ciyaarta waa in ujeedadiisu tahay in si guul leh loo maareeyo dheelitirka ka dhexeeya baahida loo qabo in la bixiyo khatarta iyo baahida loo qabo in carruurta laga ilaaliyo waxyeelo daran.

Cilmi baaris ayaa muujinaysa in hubaal la'aanta iyo caqabadda ka haysata badanaa caruurta ay ka mid yihiin jilcashaadeeda ay u soo jiidanayso, isla markaana ay sare u qaado kor u qaadista maskaxdooda iyo jidhkooda, taas oo ka dhigaysa inay noqdaan kuwa la qabsan kara oo adkeysan kara marka ay koraan. Khatarta iyo caqabaddu kuma koobna khatarta jireed oo kaliya – waxaa ka mid ah hubanti darrada ku lug leh samaynta saaxiibo cusub, la cayaarista caruurta ka soo jeeda asalamo kala duwan iyo dhisidda u adkeyn caadifadeed iyada oo la tijaabinayo khibradaha cusub oo ay suurtagal tahay in guuldareysasho la waayi doono.

Carruurta waa in lagu dhiirrigeliyaa oo lagu taageeraa in ay la kulmaan oo ay maareeyaan halista naftooda ee jawi ah sida ammaanka ah ee loo baahan yahay in ay noqdaan halkii ay si buuxda u noqon lahayd oo aan khatar lahayn.

Maaraynta Khatarta ku jirta Risk Bixinta Ciyaarta

Meelaha aynu ku ciyaarno gudahood waxaa jira fursado ay caruurta ku qaadan karaan khatarta marka ay ciyaarayaan. Bixinta riwaayaddeena waxaa looga golleeyahay in lagu jawaabo baahiyahaas iyo rabitaanadaas adoo u fidiyaya carruurta dhiirrigelinaya, jawi adag si ay u sahamiyaan una hormariyaan kartidooda. Marka tani la sameeyo, bixinta ciyaarta ujeedadiisu tahay in lagu maareeyo heerka halista si aan carruurta loo qaadin khatarta aan la aqbali karin ee dhimasho ama dhaawac halis ah.

Qeybta lagama maarmaanka u ah sahaminta ee dhexdhexaadka ah ee ciyaarta ayaa ah fursadda ay u leeyihiin in carruurta ay la kulmaan howlo si xor ah loo doorto, halkaas oo ay ka qaadi karaan khataraha la aqbali karo ayna naftooda u caqaboobi karaan si ka baxsan awoodooda jira. U oggolaanshaha carruurta inay qaataan khatarta la aqbali karo waxay horumarin kartaa awoodooda ay si madax bannaan ku xukumi karaan khatarta iyo bartaan xirfado cusub.

'Haddii aan la helin fursado ay ku faa'iidaystaan heerarka khatarta ah ee horumarka ilmaha ayaa la xakameynayaa, taas oo wiiqaysa awoodooda ay kula tacaalaan guud ahaan dunida aan la shaqeysan.'

Dugsiga Hoose ee Southville wuxuu caafimaadka iyo badbaadada carruurta u qaataa mid aad u culus, wuxuuna samaynayaa qiimeyn khatarta-Faa'iidada ah. Tani waxay aqoonsan doontaa khatarta iyo ficilada ku habboon ee lagu yaraynayo. Meesha khatarta loo malaynayo inay aad u 'weyn' ee qalab / hawlaha laga saari doono ama la joojin doono.

The Adults' Dooraka in Play

Waxaan aaminsanahay in ay tahay shaqada shaqaalaha si ay u noqdaan 'Shaqaaale Ciyaar' si loo hubiyo in kala duwan ee ugu ballaaran ee suuragal ah ee fursadaha ciyaaro ay heli karaan caruurta, si ay u ilaaliyaan, u fikiraan una taxadaraan ciyaarta dhacaya iyo in ay doortaan qaab faragelin ah ama isbedel ku sameeyo boos ciyaareed haddii loo baahdo. 'Shaqaaale ciyaarto' si ay u xaqiijiyaan in booska lagu ciyaaro uu yahay mid loo dhan yahay – oo lagu taageerayo dhamaan carruurta si ay uga faa'iideeyaan fursadaha ay fursadaha ugu badan ee ay haystaan si iyaga u gaar ah. Dugsiga Hoose ee Southville waxaan u isticmaali doonaa Mabaadi'da loo yaqaan 'Playwork Principles' oo qaran ahaan loo aqoonsan yahay inay tahay hagitaan muhiim ah ee horumarinta shaqaalaha ciyaarta.

Kuwaasi waa:

- Dhamaan carruurta iyo dhalinyaraduba waa inay ciyaaraan. Dareenka la ciyaarayaa waa mid la is-dhex-galaa. Play waa baahi bayooloji, nafsi iyo mid bulsho, waxayna aasaas u tahay horumarinta caafimaadka leh iyo wanaagga shakhsiyaadka iyo bulshooyinka.
- Play waa geedi socod si xor ah loo doorto, shaqsi ahaan loo jiheeyo oo si qoto-dhidib ah. Taas waxaa weeye, carruurta iyo dhalinyaradu waxay qeexaan oo maamulaan nuxurka iyo ujeeddada ciyaartu u leedahay, iyaga oo u raacaya dareenkooda, fikirkooda iyo danahooda, sababo iyaga u gaar ah awgood.
- Diirada diirada iyo nuxurka shaqooyinka waa taageerada iyo fududeynta hab-ciyaareedka taasina waa in ay ku wargeliso horumarinta siyaasadda, istiraatiijiyad, tababarka iyo waxbarashada.

- Waayo, playworkers, habka play qaadataa ka hormaraysid iyo playworkers dhaqmaan sida u dooda ciyaarta marka ay ku hawlan ajanado dadka waaweyn ay hogaaminayaan.
- Doorarka shaqaysadaha ciyaartu waa inuu dhamaan carruurta iyo dhallinyaradaba kaalmeeyo sidii loo abuuri lahaa jaal ay ku ciyaari karaan.
- Jawaab-celinta playworker-ka ee caruurta iyo dhallinyarada u ciyaareyso waxay ku saleysan tahay dhawaaq ilaa iyo hadda la og yahay ee habka ciyaarta, iyo tababar ka tarjumeysa.
- Tartanka ciyaartoyda ayaa aqoonsan saameynta ay ku leeyihiin goobta ciyaarta iyo saameynta ay caruurta iyo dhallinyaradu ay ku yeelan karaan ciyaaraha ciyaaraha.
- Shaqaalaha ciyaartoyda ayaa dooranaya qaab wax ka qabasho ah kaas oo u suurtoogelinaya carruurta iyo dhallinyarada in ay kordhiyaan ciyaarta. Dhammaan faragalinta playworker-ka waa inay isku dheelitiraan khatarta faa'iidada korriinka ah iyo fayyo-qabka carruurta.

Deegaanka

Dugsiga Hoose ee Southville, waxaanu:

- in aad boos bannaanka u isticmaasho ilaha dabiiciga ah ee waxbarashada iyo cayaarista
- in ku darto carruurta, marka aad qorsheyneyso ku ciyaarista iyo barashada banaanka
- in la hubiyo in goobta banaanka ee carruurta ay fursad u siiso in ay baaraan oo ay sahamiyaan, ayna xaliyaan dhibaatooyinka, ay isticmaalaan male-awaalkooda iyo hal-abuurkooda;
- ku dhiirigeli cunugga inuu xushmeeyo goobta uu dibadda u aadayo iyo daryeelka nolosha; iyo
- caruurta siiyaan fursad ay ku maareeyaan, ku ciyaaraan kuna isticmaalaan boosaska bannaan iyo xorriyad ay bannaanka ku bixiyaan.
- kobcin tayada deegaanka si loo kordhiyo noocyo kala duwan oo noocyo play iyo kordhinta qiimaha play

Iskuulka Hoose ee Southville ayaa heshiis la galay OPAL Outdoor Play and Learning si ay u taageeraan horumarinta tayada bixinta xilli ciyaareedkeena.

Waxaan abuuri doonaa qorsheyaal aan ku baddalayno aasaaska iskuulka muddo dhowr sanadood ah si kor loogu qaado sii wadista abuurista iyo nashaadaadka booska carruurta ku ciyaaraan. Our ujeedada kama dambaysta ah waa in la isku dhafan goobaha playground ka soo dhaweynta in Year 6. Si taas loo sameeyo waxaa laga yaabaa in aan leedahay si ay u muuqaal goobaha our playground laakiin siin doonaa badan oo qalabka dhammaaday furan fursado ciyaareed.

Qaybo ka loose

Cilmi baaris ayaa muujinaysa in waayo-aragnimada ay soo bandhigtay jawi ciyaareed, in badan oo ay ilmuhu si dabiici ah u sahamin doonaan oo ay wax ku baran doonaan iyadoo loo marayo ciyaarta. Waxyaabaha muhiimka u ah waayo-aragnimadan waa qaybo dabacsan: muuqaalo soo jiidasho leh, dabacsan oo ay caruurta si sahlan isu bedeli karaan, u maamuli karaan una xakameyn karaan naftooda.

Kormeerka

Iskuulku wuxuu sii wadi doonaa inuu isticmaalo agabka ilaalinta opal iyo sahan ardayda si uu u ilaaliyo xagal-beerashada siyaasaddiisa, istaraatiijiyaddiisa iyo qorshihiisa waxqabad. Waa in golayaasha loo gudbiyaa warbixin sanadle ah.

Caafimaadka iyo Ammaanka

Dhammaan hawlaha, meelaha lagu ciyaaro iyo qalabka waxaa lagu sameyn doonaa hubinta caadiga ah ee maalinlaha ah iyo/ama waqtiyeysan. Jeegaartaas ayaa la fulin doonaa iyadoo qayb ka ah kooxaha goobta ee caadiga ah jeeg maalmeedka. Halka qalabka laga helo in uu yahay 'ma u taam u ah ciyaar' tani waxaa laga soo qaadan doonaa boos bannaan oo lagu ciyaaro oo dib loo cusboonaysiin doonaa meelaha ay suurto gal tahay.

Qiimaynta khatarta ee goobaha, qalabka iyo waxqabadka ayaa lagu samayn doonaa faylka xafiiska si loo kormeero.

Dhammaan hawlaha cusub ee ku lug leh khatarta la taaban karo waxaa lagu samayn doonaa qiimayn shakhsiyeed ama mid guud ah oo qayb ka ah geeddi-socodka qorshaynta. Qiimeyntii hore oo dhanna dib ayaa loo eegi doonaa sida iyo goorta ku haboon. Dhamaan agabyada cusub ee la dhigo goobaha ay ku ciyaaraan waxaa lagu dhex daawan doonaa caruurta ka horeysa caruurta ee la adeegsanayo shirka gudahood.

Shaqaalaha ciyaarta / kaaliyeyaasha taageerada barashada / Kormeerayaasha cuntada dugsiyada ayaa mas'uul ka noqon doona goobta, qalabka iyo khayraadka guud ahaan, kuwaas oo loogu talagalay inay noqdaan marin furan. Waxaa kale oo ay masuul ka noqon doonaan waxqabad kasta oo ay sida tooska ah u wadaan shaqaalaha ciyaarta.

Waxaa mas'uuliyad ka saaran dhammaan shaqaalaha in ay ku shaqeeyaan siyaasadda iyo nidaamyada lagu heshiiyay iyo inay u hoggaansamaan dhammaan tallaabooyinka xakamaynta ee la soo rogay natiijada qiimaynta.

Waxaa mas'uul ka ah xubin ka tirsan shaqaalaha /ciyaaryahanka oo waajibka saaran inuu wax ka qabto wixii walaac ah iyo in la xaqiijiyo in wixii cilad ah ee soo waajaha si dhakhso ah loogu saxo oo loo soo sheego xubin ka tirsan shaqaalaha sare sida ugu dhakhsiyaha badan.

Nidaamkan waxaa dib loo eegi doonaa sanad kasta.

LIFAAQA 1 - Noocyada play

Waxaa jira la qiray in ay yihiin tiro ka mid ah noocyada kala duwan ee play (ku dhawaad 16) kuwaas oo siiya playworkers, maamulayaasha iyo tababarayaasha luqad caadi ah oo lagu sharaxo ciyaarta. Si gaar ah looma kala hagayo.

- 1 **Play Astaanta** – play taas oo u ogolaanaysa xakamaynta, sahaminta tartiib ah iyo fahamka kordhay iyada oo aan khatarta ah inuu yahay out of eg qoto dheer isticmaalaya gabal ka mid ah qoryo si ay u calaamadeeyaan qof ama shay ama gabal xadhig ah oo xadhig ah in ay calaamad u tahay giraanta arooska.
- 2 **Adag iyo Tumble Play** - kulan dhow play kulan kaas oo aan la samayn dagaal iyo in ka badan in la sameeyo taabashada, tickling, cabirka xoog qaraabo. Helitaanka dabacsanaan jirka iyo exhilaration ee bandhigay. Ciyaarta noocan ahi waxay u oggolaaneysaa caruurta in ay ka qeyb qaataan la taabashada jirka ah oo aan ku lug lahayn ama sababaha in qof uu waxyeello. Ciyaarta noocan ah waxay isticmaali kartaa tamar badan.
- 3 **Bulsho-riwaayad leh** – si loo meelmariyo waayo-aragnimada dhabta ah iyo midda suurtagalka ah ee xooggan ee shakhsiga ah, bulshada, qoyska ama dabeecadda dhexdooda tusaale ahaan in guriga lagu ciyaaro, dukaamada la tago, iyadoo ah hooyooyin iyo aabbeyaal, abaabulidda cunto ama xitaa iyadoo isku xiga.
- 4 **Cayaar bulsho** – ciyaaro inta lagu guda jiro shuruucda iyo qodobbada ka qeybgalka bulshada iyo is dhexgalka ayaa lagu soo bandhigi karaa, la sahamin karaa oo wax laga bedeli karaa tusaale xaalad kasta oo bulsho ama is-dhexgal ah oo ay ku jiraan wax laga filayo dhamaan dhinacyada in ay u hoggaansamaan xeerarka ama hab maamuuska ie games, conversations, iyadoo wax wada samaynaya.
- 5 **Play Creative** - play taas oo u oggolaanaysa jawaab cusub, isbadalka macluumaadka, wacyi ee xidhiidhada cusub, la element ah oo la yaab. Wuxuu u oggol yahay carruurta inay naqshadeeyaan, sahamiyaan, tijaabiyaan fikrado cusub oo ay isticmaalaan fikirhooda. Waxay isticmaali karaan qalabyo badan oo kala dudi ah, qalabyo badan oo kala duwan. Waxay yeelan kartaa bilowga iyo dhamaadka, qaabdhiseed iyo ur tusaale ku raaxeysto abuuris leh qalab iyo qalab kala duwan oo loogu talagalay aawadood. Is-muujinta iyada oo loo marayo dhexdhexaad kasta, wax ka samaynta, wax la beddelo.
- 6 **Isgaarsiinta Play** - ciyaar iyadoo la adeegsanayo ereyada, nuances ama fiilooyinka e.g. mime / charades, kaftan, ciyaar jilitaanka, mickey qaadashada, heesaha, wasakhaynta, farta ku fiiqaya, tilmaan, dood, slang wadada, gabayada, fariimaha qoraalka ah, hadalka on mobiles / emails / internet, kulan boodboodaya, koox iyo kulan kubada.
- 7 **Riwaayad riwaayad** ah - play taas oo riwaayad dhacdooyinka taas oo ilmaha uusan ka ahayn ka qaybgal toos ah bandhig tusaha tusaha TV ah, munaasabad wadada, dhacdo diin ama iidaya, xitaa aaska.
- 8 **Locomotor Play** - dhaqdhaqaaqa jiho kasta ama jiho kasta oo loogu talagalay dabagalka tusaale u gaar ah, tag, qarinya oo raadinaya, geed fuqaya.
- 9 **Play qoto dheer** – play taas oo u oggolaanaysa ilmaha in ay la kulmaan waayo-aragnimo khatar ah ama xataa suurta gal ah in ay halis nolol halis ah, si ay u horumariyaan xirfadaha badbaadada iyo guul cabsida cabsida ineg dababka iftiinka leh kulamada, samee hubka, ka adkaadaan cabsida sida heights, abeesooyinka, iyo gurguurto gurguurta. Qaar ka mid ah ka heli xoog ay waligood ma oga ay ahayd in ay fuulaan caqabadaha, kor u qaadaan walxaha waaweyn iwm tusaale boodboodaya gal runway ah cirka, fuushan baaskiil on parapet a, dheelitiraya on loox sare, barafka rullaluistemadka, koorsada weerarka, boodbood sare.

- 10 **Play Exploratory** – ciyaaro si ay u helaan macluumaad xaqiiqo ah oo ka kooban dabeecadaha manipulative sida qabashada, tuurista, ku dhufashada ama afka walxaha tusaale la galaan shay ama aagga iyo, labada by khalkhalgelinta ama dhaqdhaqaaqa, qiimaynta guryaha ay, fursadaha iyo content, sida Sargaal u taxeen leben ah.
- 11 **Fantasy Play** -Tani waa ka dhigi dunida aaminsan yihiin carruurta. Ciyaarta noocan ah waa meesha ay malaha cunuggu ku soo baxdo si duurjoog ah. Play, taas oo dib u habayn dunida sida ilmaha, hab aan la saadaalin karin in ay dhicin tusaale ciyaaro at noqon tijaabo duulaya adduunka oo dhan, iska dhigaya in ay yihiin characters / dadka kala duwan, noqon halka abid ay doonayaan in ay noqon, kaxeysto baabuur, noqon lix cagood oo waxba dheer ama sida yar yar maadaama ay doonayaan in ay yihiin liiska aan dhamaadka lahayn sida ay tahay malaha ilmaha.
- 12 **Play Imaginative** – play halkaas oo xeerarka caadiga ah, kuwaas oo xukuma dunida jirka, ma codsan tusaale malaynaya inaad tahay ama iska dhigaya in ay geed ama markab iska dhigayso, ama ku xannibaan eyga oo aan halkaas ahayn.
- 13 **Mastery Play** – Xakamaynta maaddooyinka jireed iyo waxyaabaha dareenka leh ee deegaanku waxay ka kooban yihiin kuwo godad qodaya, oo la beddelayo habka durdurrada, dhisidda hoyga, dhisida dababka.
- 14 **Play shayga** – play oo isticmaalaya taxanaha aan dhammaadka lahayn oo xiiso leh ee khalkhalgelinta gacanta-indhaha iyo dhaqdhaqaaqa tusaale baaritaan iyo isticmaalka cusub ee shayga kasta oo maro tusaale, paintbrush, koob.
- 15 **Doorka Play** – u ciyaaro habab sahaminta ah oo lagu noqon karo, inkastoo aan sida caadiga ah ka ahayn qof aad u daran, bulsho, dabeecadda gudaha ama dadka dhexdooda ah sida dabeecadda ah tusaale ahaan in la cadaysto dufan leh, wacaya telefoon, wadista baabuur.
- 16 **Riwaayad qoris ah** - ciyaar u oggolaanaysa ilmaha inuu sahamiyo asal ahaan, taariikhda, cibaadada, sheekooyinka, heesaha, dabka iyo mugdiga. Wuxuu u suurogelinayaa carruurta inay helaan ciyaar ka mid ah marxaladaha horraantii horumarka bini'aadamka.

Lifaaqa 2: Qiimeynta Khatarta Faa'iidada-Khatarta: Deegaanka iyo Qalabka

Description ku saabsan waxqabadka, mabda'a ama shay, cidda laga yaabo in ay khatar kujirto iyo nooca waxyeelo.	Faa'iidada ama waxtarka ama caymiska la xiriira	Description ah maareynta khatarta iyo dayactirka lagu heshiiyay	Qofka la magacaabay	Taariikhda waxqabadka

<p>Carruurta maareeya khatarta gaarka ah haddii ay jiraan ilaalin la'aan qaan gaar ah.</p>	<p>Carruurta waxaa la siiyaa fursad ay si madaxbannaan ku sameeyaan doorashooyin ku saabsan ciyaarhooda iyo hirgelinta mabaadii'da ku xusan siyaasaddan, oo ay ku jiraan sida loo qiimeeyo loona maamulo khatarta heer hoose ee la xiriirta cayaarta.</p>	<p>Mabaadii'da ciyaarta ee carruurta waxaa lagu qeexay siyaasaddeena ciyaarta oo si joogto ah loogu xoojiyo kiniisadaha.</p> <p>Heerka kormeerka dadka waaweyn ee ciyaarta cunuga.</p> <p>'Kormeer la sameeyay' waxaa loola jeedaa in shaqaaluhu ay ku yaalaan meelo muhiim ah oo ku yaalla goobaheena muhiimka ah kuna wareegaan goobo loo qoondeeyay, kuna howlan qaab ciyaareed, fulinta qiimaynta khatarta firfircoon iyo taageeridda qiyamka dugsiyada iyo xeerarka lagu soo rogay LBS</p> <p>Kormeerka heerkan waxaa loola jeedaa in shaqaalaha diiradda saaraan 'xakamaynta macquulka ah iyo jaaniska ee khataraha dhabta ah' (Fulinta Caafimaadka iyo Badbaadada – Siyaasadda Ciyaaraha).</p>	<p>GP</p>	<p>Geedi socodka socda</p>
<p>Carruurta ka soo dhacda dhererka.</p>	<p>Opportunity in ay fuqalaan, lulid iyo dhisaan at height.</p>	<p>Ribbons waxaa loo isticmaalaa in lagu ogaado geedaha ammaan-ka fuulida iyo dherer ammaan ah si ay u fushadaan.</p> <p>Gogosha jilicsan waxaa lagu rakibay hoosta meel kasta oo fuulitaanka. Carruurta iyo shaqaalaha ayaa ka war haya qaab dhismeedyo aan ku haboonayn in la fuulo.</p> <p>Kormeerka shaqaalaha (eeg kor)</p>	<p>GP / Maamulaha goobta Shaqaalaha</p>	<p>Geedi socodka socda</p>
<p>Dhibaataada ay keenaan qalab burburay, geesaha af badan ama qalloocyada.</p>	<p>Qaybo dabacsan, oo ay ka mid yihiin kabaha looxyada, looxyada, taayirada lugaha iyo kalluumeysiga, waxay bixiyaan fursado kala duwan oo loogu talagalay dhismaha hal abuur leh.</p>	<p>Carruurta waxay ogyihiin in ay ku soo wargeliyaan qalabka waxyeellada ah ee loo adeegsanayo shaqaalaha. Qalabka waxyeellada gaarey waxaa durba la karantiilaa si loo dayactiro ama loo tuuro. All qalabka qaybaha dabacsan waxaa hubinaya by kooxda site for ciddiyaha dhibaataada / boolal, splinters iwm</p>	<p>GP / Maamulaha goobta Shaqaalaha</p>	<p>Geedi socodka socda</p>
<p>Carruurta waxyeello ka soo gaartay qalabka dhaca (biibiile dheecaanka eg istaagay height)</p>	<p>Ku daridda qaabka fuulitaanka iyo dhismayaasha kale ee ciyaarta dhismaha waxay ballaarinaysaa fursadaha dhismaha.</p>	<p>Kormeerka shaqaalaha (fiiri kor) oo tababar u ah carruurta marka laga fogaado socodka / ku hoos fadhiya walxaha lagu soo jeediyay dhererka iyo hubinta walxaha (tusaale tuubooyinka godobka) si ammaan ah ayaa loo qalabeeyay iyadoo hal dhinac oo dhulka ah.</p>	<p>Shaqaalaha</p>	<p>Geedi socodka socda</p>
<p>Carruurta iyo shaqaalaha ku guuxaya alaabta</p>	<p>Walxaha dunida yar waxay bixiyaan doorka play iyo</p>	<p>walxaha dunida Yar (oo ay ku jiraan tirooyinka, tracks tareen, baabuurta toy iwm) in la geliyaa meelo calaamadaysan</p>	<p>GP / Shaqaalaha</p>	<p>Geedi socodka socda</p>

lagu ciyaaro ee adduunka yar yar.	fursado-dhisid adduunka oo aan la siin meelo kale oo ka mid ah bixinta.	isticmaalaya wareegyada chalk, tarpaulin ama la mid ah si ay u magacaabaan meelaha hab in uu yahay si cad u muuqda.		
-----------------------------------	---	---	--	--